

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: זהירות בדרכים[ג]

כד' בסיון תשפ"ה 1580 (שנה ל')

ההפטרה: "וישלח יהושע" (יהושע ב)

פרשת שלח לך - שבת מברכין

ראש חודש תמוז יחול אי"ה בימים חמישי ושישי מולדו בליל חמישי בשעה 22:58 ו- 4 חלקים

"היש בה עץ אם אין" (יג,כ)

"היש בה עץ" - אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בזכותו (רש"י).

כיצד ניתן לבדוק זאת? יש לכך סימן מובהק - אם אדם אינו מחשיב את עצמו, סימן שהוא אדם כשר, אך מי שהוא בעל גאווה ורואה את עצמו מעל אחרים בבחינת "אני ואפסי עוד" סימן הוא שצריך לתקן את עצמו. וזה שאמר משה למרגלים תבדקו "אם יש בה עץ" - כלומר אדם כשר, ואיך תבדקו זאת? "אם אין" - שהוא "אין" בעיני עצמו.

כך הוא בעבודת ה' אדם הרוצה לזכות להשראת השכינה בראש ובראשונה עליו לנהוג במידת הענווה כי כשאדם נוח לבריות הוא נוח ורצוי לפני הקב"ה ואחד המבחנים לכך הוא בכביש, שם יש לאדם עבודת מידות של ממש כגון: לא לכעוס, לא לנקום, להיות טוב לב, לנהוג בעין טובה ובסבלנות... (ד.ע)

"טובה הארץ מאד מאד" (יד,י)

ארץ ישראל אינה כשאר הארצות, "עיני ה' בה מראשית שנה ועד אחרית שנה", הקב"ה שומר עליה ועל היושבים בה השגחה מיוחדת יותר מכל מקום אחר ובפרט שעם ישראל שומר את התורה והמצוות. ובמיוחד ששומר על "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", הקב"ה משפיע כהנה וכהנה ושומר עלינו מכל אויב, צר ומשטין. פעולה "קטנה" שלנו, השתדלות לעשות את רצון ה' מביאה אותנו למצב של "טובה הארץ מאד מאד".

הזהירות בידנו!

השקפת היהדות

סיפר אברהם אחד: לפני כשבועיים בסיום הכולל בצהרין נסעתי ברח' רבי יוחנן בן זכאי אזור ז' אשדוד, ראיתי ילד רוכב על אופנים במדרכה סמוך לכביש לכוון מעבר החציה. נהג המשאית שהיה סמוך למעבר חציה הבין שהילד מתעתד לעבור בו ולכן עצר וסימן לו בידו שיעבור, אך הילד בהבזק של רגע החליט להמשיך לנסוע במדרכה ולא לחצות את הכביש **וזה היה נס הצלתו...** רכב סקודה הגיח מאחורי המשאית ועקף אותה דרך התיב הנגדי במהירות מסחררת והמשיך לנסוע הלאה... אם נעצור רגע ונחשוב מה היה יכול לקרות אילו הילד היה חוצה את הכביש??

מכאן קריאה לנהגים שלא לעקוף רכב העוצר במעבר חציה, שלא כל יום מתרחשים ניסים!

אין להולך רגל לסמוך על הנהגים ולומר לעצמו: "הם רואים שאני רוצה לעבור", "הם מחויבים על פי חוק לעצור לי", וידע שהנהגים הרבה פעמים לא שמים לב למה שקורה בכביש, אם בגלל שהם ממהרים להגיע למחוז חפצם, מתעסקים בנייד שלהם, שקועים בשיחה עם היושב לצידם, רוצים להספיק את הרמזור והסיבות רבות ומגוונות.

לכן בבואו לחצות את הכביש ימתין עד שיעצרו עצירה מוחלטת ולא יקפוץ לכביש כדי "ללמדם לקח".

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * לא לעיין בתפילה * שקיעה 7:51-7:52 * סוף זמן ק"ש 8:25-8:26

כניסת שבת: 7:31 יציאת שבת: 8:22 יציאת ש"ס ר"ת: 9:18

גם כשחוצה את הכביש במעבר חצייה אין זה מהווה 'תעודת ביטוח' עבורו ועליו לנקוט במשנה זהירות בטרם יעבור [כי שיפורט בהלכות], וכל שכן שאין להתפרץ במעבר חצייה בתואנה של מחויבות הנהגים לעצור, ותאונות רבות התרחשו בגלל מחשבות שכאלו.

גם כשהצדק עם הולך הרגל החזק לא יציל אותו מהנזקים הרפואיים והסבל שיגרם לו בשל כך. על זה נאמר "אם אין אני לי, מי לי", שאם לא אדאג לעצמי לעבור את הכביש בבטחה מי ידאג לי? ואדם קרוב אצל עצמו.

מעשה שהיה

מחיית עמלק

המעשה אירע ליהודי בשכונת פלטבוש בברוקלין שבניו יורק, בוקר אחד כשנסע ברכבו, לפתע פתאום התפרץ אדם מבוגר לכביש מבין שתי מכוניות חונות והוא לא הספיק לעצור ופגע בו ודרס אותו למוות. הוא היה שרוי בצער רב על שגרם למוותו של אדם, אפילו שהוא גוי ושזה בלא אשמתו, כאב לו גם על משפחתו של אותו אדם והוא עבר תקופה ארוכה קשה ביותר ולא יכל לתת מרגוע לנפשו, עד כדי שהדבר הפריע לו בתפקוד היום יומי. לאחר חודש ימים הוא הוזמן לדיון בבית המשפט, המשפט החל והוא שמע את השופט מכריז: "משפט מס' 5,147, פלוני נשפט על שהרג אדם ופגע בו ברכבו ב- 15 באוקטובר בברוקלין", לדוכן עלו עדי ראיה להעיד ובסופם פסק השופט כי הקשיש היה אשם היות ולא עבר במעבר חצייה אלא התפרץ לכביש הסואן מבין מכוניות חונות, באופן שלא היתה לנהג אפשרות לעצור ולמנוע את המקרה המצער וכך הוא זוכה מכל אשמה.

למרות שזוכה מצפוננו לא פסק להטרידו, היה לו קשה להשלים עם העובדה שהוא הרג אדם הוא החליט בהמלצת אשתו לטוס לארץ ישראל לחודש חודשים כדי להתאורר ולהחליף אווירה. כשהגיע לארץ חשקה נפשו להיכנס פנימה אל הקודש אצל הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל ולפרוק לפניו את אשר מעיק על ליבו כאבן רחיים ולא נותן לו מנוח.

הוא הגיע אל מעונו של גדול הדור וגולל בפניו את מצוקתו הגדולה ולאחר שסיים השיב לו הרב: "ממה אתה מתרגש? הרי כתוב בתורה: 'מחה תמחה את זכר עמלק', הרי מחית את זרע עמלק, זה בדיוק הציווי". הוא יצא המום מביתו של הרב לא מבין את התשובה ששמע והיתה עבורו כחידה סתומה, וכי כל הגויים בניו יורק נחשבים לזרע עמלק וצריך למחות אותם? מצד שני חזקה עליו דבריו של הגאון הגדול שכל מה שיוצא מפיו קודש הוא וחש בלבול גדול.

הוא טס חזרה לביתו, סיפר לאשתו את כל אשר אמר הרב, ובימים שאחרי כן ראתה אשתו שהוא ממשיך להיות מדוכדך, ואמרה לו שהיא מרגישה שהם חייבים לעבור דירה לבית אחר היות והבית והסביבה מזכירים לו ללא הרף את האירוע הטרגי שאירע שהוא מתקשה להתאושש ממנו ושיהיה המעבר בבחינת 'משנה מקום משנה מזל'. הם החלו לחפש דירה אחרת ומצאו בית קרקע שהיה שייך לאדם שנפטר שהוריש אותו לבניו והם מעוניינים למכור את הבית ולהתחלק ברווחים.

הם ערכו סיור בבית והחליטו לקנותו. לאחר שקנו את הבית והחלו להעביר את חפציהם, הם הורידו חלק מהדברים לקומת המרתף. במרתף היה ארון עתיק ובו תאים שונים, הוא החל לסדר את הניירת בארון כשלפתע הבחין בקופסה המונחת מעל לארון, הוא עלה על כסא להורידה ופתח לבדוק את תוכנה וגילה לתדהמתו מסמכים ותמונות ישנות. באחת התמונות הוא רואה אדם כשהוא צעיר וגם כשהוא מבוגר היה זה אותו זקן שהוא פגע עם מכוניתו למוות.

הוא היה נסער והבין שהם קנו את ביתו של אותו זקן, הוא המשיך לעלעל ומצא תמונה של אותו זקן כשהוא חייל במדים של קצין אס. אס. גרמני ושימש כמפקד נאצי בתקופת מלחמת העולם השנייה.

לפתע שלף מסמך שכתוב גרמנית , אך מכון שהתמצא בשפה זו [מאחר שהיה ניצול שואה מגרמניה] הוא עיין בו ארוכות. המסמך הימם אותו, הוא הכיל רשימה שמית של כל היהודים שקצין אס. אס. זה רצח בתקופת המלחמה. הרשימה כללה שמות של יהודים רבים מציירות שונות וביניהם הוא מצא את שמותיהם של הוריו הי"ד, שנעקדו בשואה האיומה על ידו ושם העיירה ממנה הגיעו...

רק אז הבין את משמעות כוונתו של מר"ן שר התורה חיים קנייבסקי שאמר לו : "ממה אתה מתרגש? הרי קיימת את מצוות מחית עמלק". (הידברות)

הלכות זהירות בדרכים[ג]

פינת ההלכה

הולך רגל [ג]

א. הולך רגל חייב ללמוד ולדעת את הכללים של הזהירות בדרכים (ס' צזכות ונשמרתם לגר"א פינהלדר), ומחויב על פי התורה לשמור ולקיים את כללי זהירות אלו (משפטי התורה לגר"א ספיץ ח"א סי' ז, נתיבות החיים לגר"א מורסקי סער ז פ"א ס"כ וסכן דעת כל גדולי ישראל). שנאמר: (דברים ז, ט): "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", וכן נאמר (דברים ז, טו): "רק השמר לך ושמור נפשך" (ואין למו מכשול לגר"א ישראל ח"ד פ"ח). ההורים חייבים לחנך את ילדיהם לשמור על כללי הזהירות בדרכים [ככל המצוות שמחויבים לחנכם] (נתיבות חיים סער ג פ"ז ס"א) ולשמש דוגמה אישית עבורם שיראו אותם וכן יעשו (סס ס"ב). דוגמא ממעשה שהיה: בהיותי נער כבן 13 זכיתי ללוות את הגאון רבי אליעזר לופיאן זצ"ל [בנו של רבי אליהו לופיאן המפורסם מרכסים]. הייתי מלווהו תדיר לאחר תפילת שחרית של שבת משיבת בית אליהו אל עבר ביתו שמעבר לכביש.

היה זה לאחר שעבר תאונה קלה מאופנוע חולף שפגע בו, עת ליוויתי אותו לביתו היינו רגילים לעבור את הכביש באמצעו, כיוון שהכביש חסום בשבת לכלי רכב, והנה באותה שבת הוא אמר לי במתק לשונו: "לא נחצה את הכביש כהרגלנו, נחצה במעבר חצייה". תמהתי על כך. אך עוד לפני שהבעתי את פליאתי הוא אמר: "אסביר לך, הרי חשתי על בשרי את סכנת הכביש, ולכן מן הראוי להתרגל לחצות תמיד רק במעבר חצייה, לכן גם בשבת אני נוהג כך", וכך עשינו.

למרות זקנותו המופלגת מעל גיל 80, צעדנו אט אט לעבר מעבר החצייה כשאני תומך בו על אף שהדרך התארכה (נתיבות חיים עמ' תרעב).

ב. כשעוברים במעבר חצייה, לאחר שהרכב עצר מומלץ לנפנף קלות ביד לאות תודה.

הסבר: אע"פ שהנהגה מחויב על פי חוק לעצור את רכבו ולתת זכות קדימה להולך הרגל במעבר חציה, בכל זאת הוא עצר למען הולך הרגל וראוי להכיר לו תודה.

מלבד זאת 'הבעת תודה' מצד הולך הרגל תגרום לנהג לעצור בפעם הבאה לא רק מצד מחויבותו לקיים את החוק אלא מתוך אחוה ורצון לעשות טוב (ויעז פסיכולוגי בנושא זהירות בדרכים).

ג. כשרוצים לחצות כביש ויש מעבר חצייה בקרבת מקום, יש לחצות במעבר חצייה אך קודם לכן יש לנקוט בצעדים הבאים:

⊙ לבדוק אם ישנן מכוניות חונות משני צידי מעבר החצייה [שלא כדין] המפריעות לראות את המכוניות המתקרבות ולהפך הנהגים לא יכולים לראות את הולך הרגל ולכן אין לחצות שם.

מעבר חציה סמוך לפניה משמאל

התקרבות לשמאל להרחבת שדה הראייה

אם מעבר חציה נמצא סמוך לפניה שמאלה שלא מאפשרת להולך הרגל לראות את הרכבים שבאים במהירות מצד שמאל, יש להתקרב לקצה השמאלי של מעבר החציה כשאנו עדיין במדרכה ולהסתכל לצד שמאל מאחור לכוון הסיבוב ממנו עשויות להגיע המכוניות, ואם אין מכוניות אפשר לעבור.

⊙ אין לרדת לכביש באופן פתאומי כדי לא להפתיע את הרכב שמגיע והוא לא יספיק לעצור.

מעבר חציה בכביש רגיל יש להסתכל ימינה ושמאלה

מעבר חציה בצומת יש להסתכל לכל הכיוונים

⊙ יש להסתכל ולוודא שהכביש פנוי:

כשמעבר החציה בכביש רגיל: מספיק להסתכל ימינה ושמאלה.

כשמעבר החצייה בצומת: יש להסתכל ימינה ושמאלה ובנוסף גם לאחור מצד ימין ומצד שמאל.

© יש להמתין עד שהרכבים יעצרו עצירה מוחלטת לפני מעבר החצייה (אין לסמוך שהנהג ראה אותך כי אולי יש משהו שמסיה את דעתו, ורק כשעוצר עצירה מוחלטת אנו בטוחים שראה אותנו) וגם אז יש לוודא שאין רכב אחר שעוקף את הרכב שעצר.
אם הרכבים אינם עוצרים [שלא כדון] אין להתפרץ לכביש כדי לאלצם לעצור [כוון שיכול להיפגע ח"ו ע"י הרכב שמתקרב].

© חציית הכביש תהיה בזריזות אך לא בריצה כדי שלא ימעד ויפול, יש להיות ערניים ולא לדבר במכשיר הסלולרי או לשמוע בנגן כדי להיזהר ממכונות לא צפויות (הלכ"ד, נתיבות חיים סער 3 פ"3 ס"י-יד, נזכות ונשמרתם סס).

דוגמא ממעשה שהיה: ילד בגיל 9 רצה לתפוס את רכב ההסעות של תלמוד תורה שהמתין מעבר לכביש ברחוב שמואל הנביא בירושלים. כוון שחשש שההסעה תברח לו קפץ למעבר החציה ופתח בריצה מבלי להתבונן ומכונת שהגיעה במהירות פגעה בו ...
מכאן לומדים שלא להתפרץ לכביש גם אם רכב ההסעה יברח, החיים חשובים יותר!! (נזכות ונשמרתם עמ' 16).
ד. אם צריך לחצות את הכביש ואין בקרבת מקום רמזור או מעבר חציה יכול לחצות את הכביש ע"פ התנאים הבאים:

© ניתן לחצות עד 2 נתיבים ורק בתוך העיר.
הטעם: כי כביש בין 3 נתיבים בתוך העיר הוא רחב ידיים ולוקח זמן לעבור אותו ולשלוט ולהשיג על הרכבים המתקרבים כדי להיזהר מהם (נזכות ונשמרתם סס).

© מיקום המעבר יהיה באופן ששדה הראיה יהיה פתוח לשני הכיוונים ולכן אין לחצות בין שתי מכונות [כדי שהולך רגל יראה לנהגים והוא יראה אותם] (נזכות ונשמרתם עמ' 83-80).

וכן לא יחצה כביש במקום שהוא מתעגל כוון ששדה הראיה מוגבל.
© בלילה אין לחצות את הכביש בבגדים כהים, היות והנהגים לא יבחינו בהולך הרגל (הלכ"ד).
וישתדל לעבור את הכביש במקום מואר ולא חשוך (נזכות ונשמרתם עמ' 83).

© לא יחצה את הכביש במקום שמתמזגים בו עוד כבישים, כוון שיכולות להגיע מכונות מכוונים שונים והוא לא יראה אותם.

© לפני שרוצה לעבור יסתכל ימינה ושמאלה לראות שהכביש פנוי.
אם מדובר בשני נתיבים צריך ששניהם יהיו פנויים [ולא מספיק שאחד יהיה פנוי] (הלכ"ד, סס עמ' 25).

© חוצים בזריזות ובזהירות אבל לא בריצה, תוך שמתבוננים לצדדים כל זמן המעבר, אין להתעסק בגורמים מסיחי דעת בזמן זה כגון: לדבר בנייד, לשמוע בנגן, לעסוק בדברי תורה וכדו' שמונעים ממנו להיות עירני ולהיזהר מסכנות הכביש (סס עמ' 47, נתיבות חיים סער 3 פ"3 ס"י וס"ק 10).

© אין לחצות את הכביש באלכסון אלא ישר, כדי למעט את השהיה במקום סכנה (נתיבות חיים ס"י).
דוגמא ממעשה שהיה: יש אנשים שחושבים שבכביש קטן לא צריכים להסתכל לפני שעוברים, אך ילדים רבים ואנשים נהרגו ברחובות הקטנים שבתוך השכונות.

ילדה בגיל 8 יצאה מגן ציבורי בירושלים ורצה לכביש שקט ונפגעה בראשה ע"י מכונת, היא עברה 3 ניתוחים.. זכרונה לברכה (נזכות ונשמרתם עמ' 29).

דוגמא ממעשה שהיה: יהודי בגיל חמישים שהיה דוד של תלמיד ישיבה מחנה ישראל, רצה לחצות כביש מכוון שמאל בלבד והוא חשב להתקדם עד אמצע הכביש ולחכות שם עד שיהיה פנוי בצד ימין, וכך עבר חצי כביש ונלכד באמצע בלי אפשרות להתקדם ובלי אפשרות לחזור, פתאום עבר רכב שראי הצד שלו היה בולט שפגע בראשו והוא....

רק אם יש מדרכה קטנה באמצע הכביש, מיוחדת להולכי רגל (אי תנועה) אז עוברים את החצי הראשון עד אי התנועה שבאמצע, מסתכלים לכוון השני ועוברים את החצי השני (נזכות ונשמרתם עמ' 26).

ה. כשיורדים מאוטובוס או מרכב [שהסיע אותנו] אין לחצות את הכביש עד שהרכב ייסע כדי ששדה הראיה יהיה פנוי ואז נוכל לחצות [לפי הכללים שפורטו] וגם אין את הסכנה שהאוטובוס שירצה לנסוע יפגע בנו ח"ו (נזכות ונשמרתם עמ' 68).

דוגמא ממעשה שהיה: הרב משה חיוני, מלמד בישיבת מחנה ישראל בירושלים, עלה לאוטובוס, קו 27 ברחוב שמואל הנביא ושילם לנהג, הנהג רצה להתחיל לנסוע, פתאום אמר לו הרב חיוני "עצור מיד!", הנהג לא הבין מדוע, אבל בכל זאת לחץ על הברקס ועצר את האוטובוס. הנהג הסתכל למטה וראה ילד קטן עובר לפני האוטובוס במטרה לחצות את הכביש. אמר הנהג לרב: "אם לא היית אומר לי לעצור, לא היה ילד זה נשאר בחיים ח"ו" (נזכות ונשמרתם עמ' 70).

ו. כשיורדים מרכב פרטי או ממונית חייבים לרדת בצד של המדרכה, איסור חמור לרדת בצד של הכביש, כוון שיכול להגיע רכב ותגרום תאונה חמורה ח"ו (נזכות ונשמרתם עמ' 70).

לעלון האיחוד דרוש מפיץ לחלוקת העלון לחמישה בתי כנסת באזור ג' אשדוד ללא תשלום טל: 08-8644452

טל: 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מס' חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46